

Asia: VN/33762/2023

Arviointimuistio terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistusta varten

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä arviointimuistiosta

-

Luku 1 - Taustaa kokonaisuudistuksesta

-

Luku 2 - Nykytilan kuvaus

-

Yleistä

-

Luku 1 - Yleiset säännökset

"Erityisen tärkeää on sääntelyssä määritellä se, milloin tilanne katsotaan lainvastaiseksi ja minkä tyyppisiä velvollisuuksia lainvastaisuudesta aiheutuu. Lainsäädännössä tulisi huomioida myös eritasoisten tilanteiden oikeasuhtainen ja oikeudenmukainen sääntely. Kyse voi olla ehdottomista rajoista, joita ei saa ylittää, toimenpiteisiin johtavista rajoista tai ohjeellisista rajoista, joihin liittyisi raja-arvotyyppistä tarkastelua enemmän viranomaisen tekemää kokonaisarviointia, jossa otettaisiin epäpuhtauden raja-arvoon verrattavan pitoisuuden lisäksi huomioon myös muut tekijän haitallisuuteen vaikuttavat seikat."

Lailta kaivataan valvojan näkökulmasta yksiselitteisyyttä. Tilanteet, joissa vaaditaan kokonaisarviointia mahdollisesti moniselitteisessä tilanteessa ovat haasteellisia valvonnan toteutumisen, asiakkaiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan turvaamisen kannalta.

"Terveyshaitan määritelmä s. 32–33. Muistiossa esitetään: Näiden käsitteiden erottelu olisi tärkeää kirjata selkeästi terveydensuojelulakiin. Tämä selkeyttäisi lain soveltamista käytännössä ja edistäisi ennakoivaa ja johdonmukaista viranomaisvalvontaa. Terveysuojelulaissa ei ole tällä hetkellä määritelmä-pykälää." --> Millä tavalla tämä selkeyttäisi tätä asiaa? Koemme, että tämä voi hankaloittaa tulkintaa, kun olisi kolme eri määritelmää. Terveyshaitan tilalla voitaisiin käyttää ainoastaan termiä terveysriski.

s.52. Ehdotukset lainsäädännön kehittämiseksi: Nykyisen terveydensuojelulain, säteilylain- ja asetuksen välisen suhteen selkeytyminen radonin osalta.

Luku 2 - Viranomaiset ja niiden tehtävät

"Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös terveydensuojeluun

liittyvästä päivystys- tai varallaolojärjestelmästä, joka kattaa kunnalliset viranomaiset."

Ympäristöterveydenhuollon yksiköiden tulisi itse voida päättää, miten varautuminen yksikössä järjestetään.

Luku 4 - Ilmoituksenvarainen toiminta

Kohteiden luokittelu riskitason nähdään hyvänä asiana, mutta kuten muistiossa mainitaan, se edellyttää kävijämäärien luokittelua. Samoin on syytä määritellä esim. pienimuotoinen toiminta. Riskitason luokittelun on kuitenkin perustuttava kohteiden kokonaisarvioon.

Muistiossa on mainittu, että kohtalaisen riskin kohteiden osalta kohteita voisi nykyään valvoa pelkästään terveyshaittaepäilyjen perusteella. Valtakunnallisen terveydensuojelunvalvontaohjelman mukaan säännöllisen valvonnan vähimmäistarkastustiheys on kuitenkin 0,2 eli yksi tarkastus viiden vuoden välein.

Majoitustoiminnassa kohtalaisen riskin kohteissa on mainittu aamiaismajoitukset. Viimeisimmän terveydensuojelun valvontaohjelman mukaan ne kuuluvat niihin toimintatyppeihin, jotka jäivät pois suunnitelmallisesta valvonnasta. Tämän mukaan myös aamiaismajoitukset olisivat vähäisen riskin kohteita.

Jatkuvaa hoitoa antavat sosiaalihuollon yksiköt: ns. yhteisöllisessä asumisessa asukkaat ovat sisätiloissa 24/7 samoin kuin tehostetussa (ympärivuorokautisessa) palveluasumisessa, kuitenkin näistä vain ympärivuorokautinen palveluasuminen kuuluu säännöllisen valvonnan piiriin. Terveysuojelun näkökulmasta asukkaat ovat em. kohteissa samanlaisessa asemassa riippumatta siitä, onko hoitajia paikalla 24/7 vai ei.

Sosiaalialan toimintatyppeihin kuuluvien huoneistojen termistön tulisi olla yhtenäinen sosiaalihuoltolain kanssa.

Luku 5 - Talousvesi ja lämmin käyttövesi

Muistioon on koottu hyvin keskeisiä talousveden valvontaa ohjaavan lainsäädännön kehittämistarpeita.

Talousvesiasetuksissa käytössä olevia soveltamisrajoina käytettyjä määreitä (m³/vrk, vedentoimittaminen tietyn henkilömäärän tarpeisiin) tulisi selventää.

Vedenjakelualueen määritelmää olisi syytä tarkastella uudelleen.

Pienen talousvesiasetuksen uudistaminen on paikallaan.

Näytteenottajan pätevyysvaatimusten ei tulisi perustua sertifikaattiin, osaaminen voitaisiin esittää myös muilla tavoin.

Elintarvikehuoneiston talousveden valvonnasta tulisi jatkossakin voida kuntien itse päättää.

Luku 6 - Jätteet ja jätevedet

Kuten muistiossa on mainittu, eri viranomaisten roolien selkeyttäminen tärkeää.

“Jäteveden käsittelyssä tai johtamisessa tapahtuneet häiriötilanteet ja suunnitellut viemäriveden ohijuoksutukset tulisi saada tiedoksi terveydensuojeluviranomaiselle viivytyksettä terveyshaitan arvioimiseksi. Olisi selvennettävä, sovelletaanko terveydensuojelulain 44 §:n 2 momenttia, jonka nojalla toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viivytyksettä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle terveydensuojelun kannalta merkityksellisestä onnettomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä, jätevesihuoltolaitokseen, vaikka se ei ole terveydensuojelulain nojalla ilmoitus- tai lupavelvollinen. Vaihtoehtoisesti vastaava säännös voitaisiin lisätä vesihuoltolakiin tai ympäristönsuojelulakiin”.

>>Tämä on hyvä saada lainsäädäntöön. Myös muiden ympäristölupavelvollisten toiminnanharjoittajien olisi tärkeää ilmoittaa viivytyksettä terveydensuojeluviranomaiselle terveydensuojelun kannalta merkityksellisestä onnettomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä. Nykyisin tätä velvoitetta ei ole saatu ympäristölupiin, vaikka sitä on esitetty.

Luku 7 - Asunnon ja muun oleskelutilan sekä yleisten alueiden terveydelliset vaatimukset

Kuten muistiossa on mainittu, "muu oleskelutila" on määriteltävä laissa.

Allasvesi: "Allas- ja märkätilojen puhtauspalveluhenkilöstön osaamista koskevaa testausta tulisi kehittää". Pätevyysvaatimusten ulottamista myös allas- ja märkätilojen puhtauspalveluhenkilöstöön tulisi harkita.

Näytteenottajan pätevyysvaatimusten ei tulisi perustua sertifikaattiin, osaamisen voitaisiin esittää myös muilla tavoin.

s. 110, määräysvallan lisääminen (§ 27) nähdään hyvänä asiana.

Nykyisen TsL:n 27 § ja 51 §:n välisen suhteen selkeyttäminen nähdään hyvänä.

Pienten yleisten uimarantojen valvontaa voidaan keventää.

Luku 9 - Hautausmaat ja hautaaminen

-

Luku 10 - Tiedonhankinta, tarkastus ja valvonta

-

Luku 11 - Tutkimuslaboratoriot ja maksut

-

Luku 12 - Kiellot ja määräykset

Luku 12. s 158. "Yksi merkittävimmistä käytännön ongelmista on isännöittömien lähteiden aiheuttamat terveyshaitat, kuten hylätyt rakennukset tai kiinteistöt, joiden omistajaa ei ole pystytty määrittelemään. Tällaiset lähteet voivat aiheuttaa pitkäaikaisia haittoja. Koska 51§ edellyttää, että määräykset voidaan kohdistaa tiettyyn vastuulliseen tahoon, isännöittömien lähteiden käsittely on usein ongelmallista. Lakiin tulisikin sisällyttää selkeämpiä säännöksiä siitä, miten tällaisissa tilanteissa menetellään. Lähtökohtana on se, että haitan aiheuttaja poistaa haitan. Jos haitan aiheuttaja ei ole todennettavissa, vastuu haitan poistamisesta oli esimerkiksi kiinteistön omistajalla tai haltijalla. Jos vastuullista toimijaa ei voida osoittaa ja haitta olisi välttämätöntä poistaa, olisi vastuu haitan poistamisesta viimekädessä kunnan terveydensuojeluviranomaisella. Asia voitaisiin hoitaa teettämishankkeen avulla, vastuulliselle taholle, mikäli tällainen löytyy. Terveyshaittaa aiheuttavien jätteiden ja kuolleiden eläinten poistamiseen lähiympäristöstä voidaan soveltaa terveydensuojelulakia, jos haitan poistamiseen ei ole sovellettavissa muuta lainsäädäntöä."

Kommentti: Terveys- ja eläinsuojeluviranomainen ei todennäköisesti tässä tilanteessa uskalla käyttää teettämishanketta, jos haitan aiheuttaja ei ole tiedossa.

Luku 13 - Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Luku 14 - Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

-

Luku 15 - Erinaisiä säännöksiä

-

Tietojärjestelmät

Vati-järjestelmän kehittäminen palvelemaan entistä paremmin valvontayksiköiden työtä on ensiarvoisen tärkeää ja siihen on varattava riittävät resurssit keskitetysti. Sähköinen arkistointijärjestelmä toisi helpotusta arkistointiin ja tehostaisi myös tiedolla johtamista valvontatyössä.

Terveydensuojelulain hallintomenettelyjen arviointi ja kehittämistarpeet

-

Liite 1 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/5015)

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Ympäristövaikutukset

-

Muut ihmisiin kohdistuvat yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Ursin Lea
Siun sote/Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys - Pohjois-Karjalan
Ympäristöterveys